

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Zarys kinematografii na Bałkanach (Ćw. audytoryjne), PG_00141901						
Kierunek studiów	Studia bałkańskie (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2026 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2027/2028		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	3		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		zaliczenie		
Jednostka prowadząca							
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		dr Masa Gustin				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	0.0	30.0	0.0	0.0	0.0	30
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	30		2.0		43.0	75
Cel przedmiotu	Zapoznanie studenta z najważniejszymi kinematografiami i tworczością filmową wybranych krajów Połwyspu bałkańskiego. Do państw Bałkanów zaliczam kraje, których terytorium znajduje się w całości (Albania, Bosnia i Hercegowina, Bułgaria, Czarnogóra, Grecja, Kosowo, Macedonia), głównie (Chorwacja i Serbia) i głównie poza (Włochy, Rumunia, Słowenia, Turcja) Połwyspem Bałkańskim.						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[SBAŁL3_W12] Zna i rozumie podstawowe metody analizy, interpretacji różnych wytworów kultury, typowych, charakterystycznych lub specyficznych dla kultur słowiańskich Półwyspu Bałkańskiego.	Zapoznaje się z metodami analizy filmowej oraz porównuje rozwój i specyfikę różnych kinematografii w wybranych okresach.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW5] realizacja zadania problemowego
	[SBAŁL3_U08] Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim lub w języku obcym, właściwym dla kierunku Studia bałkańskie, dotyczących zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł.	Posiada umiejętność przygotowania wystąpień ustnych, w języku polskim, dotyczących zagadnień związanych z tematem przedmiotu, z wykorzystaniem różnych źródeł.	[SU1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport
	[SBAŁL3_U07] Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim lub języku obcym z obszaru nauk o kulturze i religii, nauki o sztuce, literaturoznawstwa i językoznawstwa, w oparciu o różne pojęcia teoretyczne i bogate źródła.	Posiada umiejętność przygotowania prac pisemnych w języku polskim lub języku obcym z obszaru badań nad filmem oraz historią kina.	[SU2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SU3] opracowanie tekstowe/ praca pisemna
	[SBAŁL3_W06] Zna wybraną, zaawansowaną terminologię z zakresu literaturoznawstwa, językoznawstwa i kulturoznawstwa, w języku polskim oraz jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim).	Zapoznaje się z wybraną terminologią filmoznawczą w języku polskim oraz jednym z języków południowosłowiańskich (serbskim lub chorwackim).	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja
	[SBAŁL3_K03] Samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie kultury Bałkanów.	Samodzielnie podejmuje i inicjuje proste działania badawcze w zakresie kina Bałkanów.	[SK1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SK2] prezentacja/projekt/referat/ raport [SK8] obserwacja samodzielnej lub zespołowej pracy studenta
	[SBAŁL3_W10] Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o kulturze, w tym przede wszystkim w kulturze krajów Półwyspu Bałkańskiego.	Ma uporządkowaną wiedzę szczegółową w wybranych obszarach wiedzy o (wybranych) kinematografiach narodowych omawianego regionu.	[SW1] wypowiedź ustna/rozmowa/ dyskusja [SW2] prezentacja/projekt/referat/ raport

Treści przedmiotu	Połwysep Bałkański a Bałkany. Pomiedzy faktami a wyobrazeniem. Problematyka historyczno-geopolitycznej i kulturowej przestrzeni Połwyspu Bałkańskiego		
	Pomiedzy Monarchia a Imperium. Bracia Manaki pionierzy filmu bałkańskiego.		
	Kinematografia okresu międzywojennego.		
	Odbudowa kinematografii po roku 1945. Jak powstała kinematografia jugosłowiańska.		
	Grecki film w Hollywood. / Złote lata kina jugosłowiańskiego i przeboje filmu partyzanckiego.		
	Wybrani filmowcy-dysydenci w krajach komunistycznych omawianego obszaru. Od demistyfikacji wyobrażenia i świadomości klas społecznych, jednostki a kolektywizmu, krytyki systemu i władz, do innowacji i eksperymentów w języku filmowym, a także o seksualnej rewolucji na wielkim ekranie.		
	Literatura a film. Adaptacje literackie lat siedemdziesiątych. (film bułgarski, jugosłowiański: słowenski, chorwacki, serbski, ...)		
	Wybrane kino autorskie lat osiemdziesiątych (reżyserów takich jak Theo Angelopoulos, Emir Kusturica, Rajko Grlic, Zivojin Pavlovic, Karpo Godina, i inny)		
	Niespokojne lata dziewięćdziesiąte: czas zmian geopolitycznych, okres transformacji, piekło wojny domowej. Nowa rzeczywistość nowi bohaterze. Kryzys instytucjonalny.		
	Nowe milenium, nowa Europa restrukturyzacja pojedynczych kinematografii i nowi twórcy filmowi. Rumuńska nowa fala (Smierc pana Lazarescu, 4 miesiace, 3 tygodnie i 2 dni), Słowenski nowy film (Chleb i mleko, Straznik granicy), Niczyja ziemia, Listy do Ameryki, ...)		
	Wazniejsze festiwale filmowe: FF Sarajevo, FF Karlovy Vary, FF Wenecja, FF Cottbus. Nagradzane filmy omawianego regionu.		
	Czas koprodukcji i wybrana współczesna twórczość filmowa. Film dokumentalny (Cinema Komunisto, Listonosz) i mockumentalny (Houston, mamy problem!).		
	Kino post-jugosłowiańskie (Posterunek graniczny, Parada, Mezczyźni nie płaczą, Zenit, ...)		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Samo-Balkanizacja. (Czarny kot, biały kot; Czefurzy raus!, Obchody, ...)		
	Nowe macedońskie kino (Bog istnieje, ma na imię Petrunja; Kraina miodu)		
Wymagania wstępne i dodatkowe	Brak wymagań wstępnych.		
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się			
	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	Prezentacja i pisemna praca zaliczeniowa	51.0%	80.0%
	Czynny udział w zajęciach	70.0%	20.0%

Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	
		Goulding D.J., <i>Liberated Cinema: The Yugoslav Experience, 1945-2001</i>, Indiana 2002. Nowe kino Turcji, pod red. J. Topolskiego, Krakow-Warszawa 2010. Plazewski J., <i>Historia filmu 1895-2000</i>, Warszawa 2001. Jakisa M., Gilic n., <i>Partisans in Yugoslavia. Literature, Film and Visual Culture</i>, Bielfeld 2015. Guštin Maša, <i>The Manaki Brothers. The chroniclers of the third Europe</i>, Panoptikum, 2023, nr 30, s.11-32. DOI:10.26881/pan.2023.30.01 Guštin Maša, <i>Bosanc, čefur, Izbrisani. Imigrant z byłych republik jugosłowiańskich w słoweńskim filmie fabularnym</i>, Zagadnienia Rodzajów Literackich/ Problems of Literary Genres, 2022, vol. 65, nr 1, s.53-69. DOI:10.26485/ZRL/2022/65.1/6 Guštin Maša, <i>Perturbacje kinematografii słoweńskiej</i>, Kwartalnik Filmowy, 2019, nr 105-106, s.137-154. Guštin Maša, <i>Początki kinematografii w Socjalistycznej Federacyjnej Republice Jugosławii</i>, [w:] <i>Balkany w kulturze Europy. Od starożytności po współczesność</i>, pod red. A. Marchewka, D.V. Paździński, 2024. Polimac N., <i>Leksikon YU filma</i>, Zagreb 2015. <i>Filmska enciklopedija</i>, pod red. A. Peterlic, Zagreb 1990. Iordanova D., <i>The cinema of the Balkans</i>, NYC 2006. <i>Contemporary Balkan Cinema. Transnational Exchanges and Global Circuits</i>, Ed. Lydia Papadimitriou, Ana Grgić, Einburg 2020. Chalkou M., <i>A new cinema of emancipation: Tendencies of independence in Greek cinema of the 2000s</i>, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/31233899/CINEMA.EMANCIPATION.pdf?AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1525897604&Signature=IV3E0RVjwT%2FP%2BTTToyMm0htRemi-content-disposition=inline%3B%20filename%3DA+new+cinema+of+emancipation

	Uzupełniająca lista lektur	- Goulding D.J., Liberated Cinema: The Yugoslav Experience, 1945-2001, Indiana 2002. - Jakisa M., Gilic n., Partisans in Yugoslavia. Literature, Film and Visual Culture, Bielfeld 2015. - Stelmach Miłosz, Kino Jugosławii: przez ciemne okulary, [w:] Kino epoki nowofalowej, pod red. T. Lubelski, I. Sawinska, R. Syska, Krakow 2015, s. 747-778. - Iordanova D., The cinema of the Balkans, NYC 2006. - Plazewski J., Historia filmu 1895-2000, Warszawa 2001. - Iordanova D., Before the Rain in a Balkan Context, http://www.manchevski.com/docs/2before_the_rain_in_a_balkan_context.pdf. - Slugan M., Some methodological concerns regarding the study of Balkanism in cinema, University of Chicago, https://lucian.uchicago.edu/blogs/theslavicforum/files/2011/12/SLAVICFORUM_2011_SLUGAN_PUBLICATION.pdf - Stelmach M., Prowincja i melancholia. Nowe kino tureckie, http://ekrany.hekko24.pl/images/teksty/21/21_film%20numeru2_stelmach.pdf. 4. - Bukowiecki A., Balkany i reszta świata, Kino; Warszawa Tom 43, Nr/wydanie 499, (Jan 2009): 37-39. - Pop D., The Grammar of the New Romanian Cinema, https://s3.amazonaws.com/academia.edu.documents/30210698/film3-2.pdf? AWSAccessKeyId=AKIAIWOWYYGZ2Y53UL3A&Expires=1525897= =FrsETo07NSqiuXZDE9IO7LTUfOk%3D&response- content- disposition=inline%3B%20filename%3DThe_Grammar_of_the_New 15. Virginas A., New Filmic Waves in Hungarian and Romanian Cinema: Allegories or Stories about Flesh?, http://www.acta.sapientia.ro/acta-film/C4/Film4-8.pdf. - Peshkopia R., Zahaj S., Hysi G., The Myth of Enver Hoxha in the Albanian Cinema of Socialist Realism: An Inquiry into the Psychoanalytical Features of the Myth, https://www.researchgate.net/profile/Greta_Hysi2/publication/276882213_The_Myth_of_Enver_Hoxha_in_the_Albanian_Cinema/links/555afca808ae980ca611977d/The-Myth-of-Enver-Hoxha-in-the-Albanian-Cinema.pdf. - Makriyannakis V., Angelopoulos Ulysses Gaze: Where the Old meets the New, FORUM: University of Edinburgh Postgraduate Journal of Culture and the Arts 01 Autumn 2005.
	Adresy eZasobów	
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania	Prezentacja oraz praca pisemna o kinematografii wybranego państwa w XXI wieku (najważniejsza twórczość i autorzy, struktury kinematograficzne, kino narodowe a transnarodowe, koprodukcje, festywały,...)	
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy	

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.